

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 18.8.2008
KOM(2008) 519 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

**Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk
udvikling i 2007**

[SEK(2008) 2380]

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2007

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

Denne årsrapport dækker udviklinger og aktiviteter i 2007. Den er udarbejdet i medfør af artikel 173 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab¹.

Det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionen indeholder mere detaljerede oplysninger og et statistisk bilag. De væsentligste kapitler handler om aktiviteter og resultater fra 2007 samt om forskning og teknologisk udvikling (FTU) i Den Europæiske Unions medlemsstater.

2. POLITISKE UDVIKLINGER: DET EUROPÆISKE FORSKNINGSOMRÅDE

Forskning og i bredere forstand videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation) udgør en hjørnesten i den fornyede Lissabonstrategi. Europæisk forskningspolitik opfyldte de generelle målsætninger for 2007, hvor der blev **lagt større vægt på udviklingen af det fælles forskningsområde og det første års vellykkede gennemførelse af det syvende rammeprogram.**

Forskning af høj kvalitet, effektivisering af det europæiske forskningssystem, et mere åbent, attraktivt europæisk forskningsområde samt udvikling af et strategisk partnerskab med medlemsstaterne om et internationalt samarbejde om videnskab og teknologi (V&T) og tættere forskningsforbindelser med nabolande er i overordnede træk EU's forskningspolitik på mellemlang og lang sigt.

I 2007 var Kommissionens vigtigste politiske initiativ på forskningsområdet vedtagelsen af *grønbogen "Nye perspektiver på det europæiske forskningsrum"*². Den var startskuddet til en bred institutionel og offentlig debat i og uden for EU om mulighederne for at fremskynde oprettelsen af et åbent, konkurrencedygtigt og attraktivt europæisk forskningsrum³. Europa-Kommissionen og det portugisiske formandskab afholdt i oktober et stort møde i Lissabon, hvor de forskellige dimensioner af det europæiske forskningsrum stod på dagsordenen. Høringen og den offentlige debat viste, at der var bred støtte til udviklingen af politiske initiativer inden for alle dimensioner af det europæiske forskningsrum, som det også blev understreget i grønningen. Resultaterne dannede baggrund for udarbejdelsen af de fire centrale initiativer vedrørende det europæiske forskningsrum, som er planlagt til gennemførelse i 2008: 1) et europæisk partnerskab for forskere, 2) rammer med "variabel geometri", som skal

¹ Ved hvert års begyndelse forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet, som navnlig omhandler de aktiviteter, der er gennemført det foregående år inden for forskning og teknologisk udvikling og resultatformidling, samt om arbejdsprogrammet for det igangværende år.

² KOM(2007) 161 af 4.4.2007.

³ http://ec.europa.eu/research/era/index_en.html

hjælpe medlemsstaterne med at identificere og udvikle fælles forskningsprogrammer på et frivilligt grundlag, 3) hensigtsmæssige juridiske rammer for at lette opbygningen og administrationen af paneuropæiske forskningsinfrastrukturer, 4) strategiske europæiske rammer for internationalt V&T-samarbejde og 5) en henstilling fra Kommissionen om en "adfærdskodeks" for forvaltning af IPR i offentlige forskningsinstitutioner.

Vigtigheden af det europæiske forskningsrum kan også udledes af beskrivelsen af Europas position inden for forskning, der beskrives i publikationen EU S&T Key figures 2007⁴. Her understreges behovet for en mere målrettet indsats for at øge de stagnerende udgifter til F&U (1,84 % af BNP i 2005 og 2006) og gøre fremskridt med hensyn til at opfylde "Barcelonamålet" med, at medlemsstaterne skal afsætte 3 % af BNP til forskning inden 2010.

Stabile menneskelige forskningsressourcer er fortsat et alvorligt problem, især fordi forskernes gennemsnitsalder er stigende i mange medlemsstater. I EU27 lå omkring 35 % af alle højt kvalificerede V&T-medarbejdere i aldersgruppen 45-64 år i 2006 sammenholdt med 31 % i aldersgruppen 25-34 år. Et andet særtræk ved den globale scene er USA's evne til at tiltrække talentfulde forskere fra hele verden. I 2004 kom 25 % af de 400 000 udenlandske medarbejdere inden for forskning og konstruktion i USA fra EU. I 2007 forfulgte EU en aktiv strategi for at fremme mobilitet og karriereudvikling for forskere. Det var f.eks. initiativer for at videreudvikle initiativet ERA-Link, et netværk af europæiske forskere, der bor uden for Europa (oprindeligt i USA i 2006 og udvidet til Japan i 2007), og oprettelsen af det europæiske charter og en adfærdskodeks for ansættelse af forskere, som næsten 700 forskningsinstitutioner frivilligt har underskrevet. Parallelt hermed har Kommissionen og medlemsstaterne påbegyndt forberedelserne til et nyt, styrket partnerskab med det formål at skabe bedre uddannelse, karrieremuligheder og mobilitet for forskere.

En anden prioritering er højnelse af forskningens kvalitet, uanset om den er offentligt eller privat finansieret, da dette er af afgørende vigtighed for Europas konkurrenceevne. I denne sammenhæng vedtog Kommissionen i april 2007 en meddelelse om "Bedre videnformidling mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv i hele Europa"⁵. Denne meddelelse og de ledsagende retningslinjer er praktiske råd til offentlige forskningsinstitutioner om, hvordan de kan forbedre forvaltningen og udnyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, især i forbindelse med samarbejde med erhvervslivet. Det Europæiske Råd bifaldt i juni 2007 initiativet om oprettelse af et europæisk charter for udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder fra offentlige forskningsinstitutioner (IP-chartret), der skal bidrage til at forbedre videnoverførslen mellem forskning og erhvervsliv⁶.

3. EU'S AKTIVITETER INDEN FOR FORSKNING OG TEKNOLOGISK UDVIKLING

3.1. Politiske resultater

For at fremskynde udviklingen af det europæiske forskningsrum, skabe større sammenhæng i forskningsaktiviteterne i EU og fremme innovation **er der iværksat mange initiativer i sammenhæng med forskningsrummet og inden for det syvende rammeprogram.**

⁴ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/keyfigures_071030_web.pdf

⁵ KOM(2007) 182 af 4.4.2007.

⁶ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/94932.pdf
KOM(2007)182 af 4.4.2007.

Kommissionen vedtog en meddelelse om "*Konkurrencedygtige europæiske regioner takket være forskning og innovation*"⁷, hvor den afdækker mulighederne for at skabe en synergieffekt mellem EU's finansieringskilder til forskning og innovation og beskriver de hindringer, der undertiden opstår for at opnå dem. Her tilskynder Kommissionen medlemsstaterne og regionerne til at koordinere forberedelsen og udnyttelsen af midlerne og til at formidle flere oplysninger om tilgængelig finansiering og synergi, især gennem udarbejdelsen af en praktisk finansieringsvejledning.

Kommissionen har også fremlagt *en meddelelse om prækommercielle indkøb*⁸ for at fremme offentlige indkøb inden for forskning og innovation, øge kendskabet til muligheden af at indkøbe F&U på en måde, der opfylder kravene til offentlige indkøb og ikke udgør statsstøtte.

Der er etableret et *europæisk forum for filantropi og finansiering af forskning*, som skal fungere som platform for at afsøge mulighederne for supplerende midler og måder til at finansiere forskning og udveksle erfaringer med filantropisk finansiering af forskning⁹.

Bidrag til det europæiske forskningsrum kan også understreges inden for f.eks. fusionsenergi. I denne sektor er *den internationale termonukleare forsøgsreaktor (ITER)*¹⁰ et vigtigt politisk F&U-initiativ. En stor milepæl blev gennemført i oktober 2007, da ITER-aftalen trådte i kraft efter at være blevet ratificeret af alle syv parter (Euratom, Kina, USA, Indien, Japan, Korea og Rusland). Euratom har spillet en vigtig rolle i oprettelsen af den internationale organisation ITER og ydet økonomisk, organisatorisk og personalemæssig støtte. Det europæiske fællesskabsforetagende for ITER og fusionsenergiudvikling, kendt under betegnelsen "Fusion for Energy", blev også oprettet i 2007. Det ligger i Barcelona og forvalter EU's bidrag til ITER.

Som led i det syvende rammeprogram blev *Det Europæiske Forskningsråd* nedsat den 2. februar ved Kommissionens afgørelse 2007/134/EF¹¹. Forskningsrådet er en af de vigtigste nyskabelser i FP7, fordi det yder støtte til forskning i verdensklasse udført af enkeltstående videnskabsmænd og forskerhold og bliver det første paneuropæiske finansieringsagentur for frontlinjeforskning inden for alle emneområder, fra humaniora til socialvidenskaber, biovidenskaber og fysiske og tekniske videnskaber.

Et af de andre initiativer, der indgår i en bred politisk forskningsstrategi, er *koordineringen af de europæiske teknologiplatforme* (ETP). Der er nu ved at blive etableret 34 af disse platforme. Teknologiplatformene har styrket bestræbelserne på at gennemføre de strategiske forskningsdagsordener, fordi deltagerne har hentet finansiering fra forskellige kilder, også nationale. Kommissionen har afholdt to seminarer for lederne af platformene, hvor erhvervslivets repræsentanter kunne udveksle god praksis og få de seneste nye oplysninger af relevans for deres arbejde om EU's politiske initiativer.

De *fælles teknologiinitiativer* (JTI) er andre vigtige innovationer i FP7. De skaber mulighed for nye partnerskaber mellem offentligt og privat finansierede organisationer, der er involveret i forskning. I FP7 er der fastlagt et sæt bestående af seks forskningsområder for de fælles teknologiinitiativer. Fire af lovforslagene blev vedtaget den 20. december 2007 i Rådet

⁷ KOM(2007) 474 af 16.8.2007.

⁸ KOM(2007) 799 af 4.4.2007.

⁹ http://ec.europa.eu/invest-in-research/policy/philanthropy_en.htm

¹⁰ KOM(2006) 458 af 14.8.2006.

¹¹ EUT L 57 af 24.2.2007.

efter høring af Europa-Parlamentet. Det drejer sig om "Innovative lægemidler", "ARTEMIS" (om indlejrede intelligenssystemer), "Clean Sky" og "ENIAC" (om nanoelektroniske komponenter)¹². I 2007 fremlagde Kommissionen også et forslag til et fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint, som forventes vedtaget i 2008.

Mens fælles teknologiinitiativer er et langsigtet offentlig-privat partnerskab om industriel forskning, er formålet med de såkaldte *artikel 169-initiativer* at fremme integrationen mellem de nationale forskningsprogrammer. I 2007 blev der fastlagt fire initiativer under FP7, og to af dem, "AAL" (om intelligente omgivelser) og EUROSTAR (for SMV, der udøver forskningsaktiviteter), vil sandsynligvis blive vedtaget af Rådet og Europa-Parlamentet i løbet af sommeren 2008.

Finansieringsfaciliteten for risikodeling er et andet interessant initiativ under FP7. Denne nye facilitet er udviklet i samarbejde mellem Europa-Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank og yder lån til højrisikoforskning, teknologisk udvikling samt innovation og demonstrationsaktiviteter. Faciliteten blev indviet den 5. juni 2007 og den første kontrakt indgået den 10. juli 2007.

Desuden er det *internationale samarbejde* under FP7 blevet udvidet til også at være åbent for deltagelse af tredjelande på tværs af forskellige særprogrammer, idet disse nu er både geografisk og tematisk målrettede. Organisationer fra over 130 tredjelande deltog i forslagsindkaldelserne for 2007. Underskrivelsen af associeringsinstrumenterne med Schweiz, Israel, EØS/EFTA-staterne (Island, Liechtenstein og Norge), Tyrkiet, Serbien, Kroatien, FYROM og Albanien under rapporteringsperioden betød en imponerende udvidelse af det europæiske forskningsrum, hvor forskere fra 37 stater nu har samme rettigheder og pligter i forbindelse med deres deltagelse i forskningsprojekter under FP7. Forlængelsen af V&T-samarbejdsaftalen med Indien og iværksættelsen af forhandlinger om en V&T-samarbejdsaftale med New Zealand er klare signaler om, at EU ønsker at åbne sin forskning endnu mere for resten af verden.

Et vigtigt skridt på europæisk plan var den politiske aftale, der blev indgået den 23. november 2007, om oprettelsen af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)¹³, som skal forbedre integrationen mellem de tre ben i videntrekanten – uddannelse, forskning og innovation. Derved blev der banet vej for at få afsluttet vedtagelsesproceduren og gøre fremskridt med hensyn til valg af placering, udnævnelse af bestyrelse, finansieringsvilkår og fastlæggelse af de temaer, som skal dækkes i de første videns- og innovationsfællesskaber ("VIF'er").

Sidst, men bestemt ikke mindst indgår forskning nu som en integrerende del af den bredere Lissabonstrategi. Europa-Kommissionen konkluderede i sin strategiske rapport fra december 2007, at der skal udarbejdes en oversigt over, hvordan det skal lykkes at nå målet med investering af 3 % af BNP i F&U, og dette skal tages op i de nationale reformprogrammer.

3.2. Gennemførelse af rammeprogrammer

Det **syvende rammeprogram** udgør med sit samlede budget på over 50 mia. EUR (Euratoms FP7: 2,7 mia. EUR for 5 år) et vigtigt værktøj, der skal opfylde Europas behov i henseende til

¹² EUT L 30 af 4.2.2008.

¹³ EUT L 97 af 9.4.2008.

arbejdspladser, konkurrenceevne, bæredygtig udvikling, dække forskningsbehovene under andre EU-politikker og bevare den førende position i den globale videnøkonomi.

FP7 repræsenterer en betydelig stigning i sammenligning med det foregående rammeprogram (63 % i 2007-priser) og afspejler dermed den høje prioritering, som forskning tillægges på EU-plan.

2007 var det første år med FP7. Der blev indsendt over 23 000 forslag som svar på 54 indkaldelser, og også deltagerantallet var højere (110 101). Efter udvælgelsesproceduren blev 2 854 af forslagene godkendt til finansiering (med ca. 19 541 deltagere).

De ti temaer i *samarbejdsprogrammet* afspejler de centrale viden- og teknologiområder, hvor forskning af højeste kvalitet er særligt vigtig for at forbedre Europas evne til at håndtere fremtidens sociale, økonomiske, folkesundhedsmæssige, miljømæssige og industrielle udfordringer. I alt blev der indsendt 8 030 forslag i 2007, og over 1 000 blev godkendt til finansiering.

I *særprogrammet Ideer* var ERC's første år karakteriseret ved indførelsen af ledelses- og organisationsstrukturer samt gennemførelsen af den første forslagsindkaldelse, "starttilskuddet", hvor der ydes støtte til forskere på et tidligt tidspunkt i deres karriere. Der blev indsendt 9 167 forslag til denne første indkaldelse, hvilket viser den store interesse for dette nye initiativ. Næsten 300 blev godkendt til finansiering.

Under *programmet Mennesker* ydes der støtte til en række aktiviteter rettet mod uddannelse af og etablering af netværk for forskere, karriereudvikling, livslang læring og partnerskaber mellem erhvervsliv og den akademiske verden. I alt blev der indsendt 4 195 forslag i 2007, og over 1 000 blev godkendt til finansiering.

Særprogrammet Kapacitet sigter mod at udvikle de bedst mulige ressourcer og vilkår for Europas forskersamfund. I alt blev der indsendt 1 753 forslag til forskellige af programmets aktiviteter, og ca. 300 blev godkendt til finansiering.

Under *Euratoms FP7* blev der indsendt 57 forslag vedrørende nuklear fission og strålingsbeskyttelse, og 15 blev godkendt til finansiering.

Og endelig vedrørende **gennemførelsen af FP6**, blev der, selvom det blev afsluttet ved udgangen af 2006, indgået 975 kontakter i løbet af 2007.

4. UDVIKLINGEN I MEDLEMSSTATERNE OG ANVENDELSEN AF DEN ÅBNE KOORDINATIONSMETODE

4.1. Den åbne koordinationsmetode bidrager til at opfylde Barcelonamålsætningerne

På F&U-området blev den åbne koordinationsmetode indført efter vedtagelsen af 3 %-handlingsplanen¹⁴. Efter de positive resultater fra de første to cyklusser med denne metode (2003-2006) iværksatte CREST den tredje cyklus i oktober 2006. Der blev nedsat CREST-arbejdsgrupper om koordination af rammeprogrammet og strukturfondene,

¹⁴ KOM(2003) 226 af 4.6.2003.

internationalisering af F&U, policy mixes og F&U i tjenesteydelser. CREST-mødet den 6. juli 2007 for generaldirektører var en vigtig begivenhed i den tredje cyklus. Her drøftede deltagerne fremskridt mod at nå målet med 3 % og indsatsområder, der skal udvikle forskningsrummet. En fjerde cyklus fulgte i december 2007 med fokus på universiteter, kompetencecentre ledet af erhvervslivet, internationalisering af F&U og videreførelse af peer review af det valgte policy mix (foretaget af Østrig og Bulgarien).

Som supplement til CREST-arbejdsgruppernes arbejde gennemfører CREST årligt en gensidig læringsøvelse baseret på de nationale reformprogrammer inden for rammerne af den reviderede Lissabonstrategi. Øvelsen fokuserede i 2007 på fremskridt mod opfyldelse af de nationale offentlige og private F&U-mål, hindringer for reformen af den offentlige forskningssektor og offentlige forskningsstrategier og udfordringer i bestræbelserne på at åbne de nationale forskningssystemer for det fælles forskningsrum.

OMC-NET-netværket blev udviklet som støtte til gensidig læring og koordinering af de politiske aktiviteter, der udføres af mere begrænsede grupper i medlemsstaterne og/eller deres regioner om politiske spørgsmål af særlig relevans for dem. Der blev iværksat en ny indkaldelse i september 2007.

4.2. Tendenser i de offentlige og private investeringer i forskning

F&U-intensitet

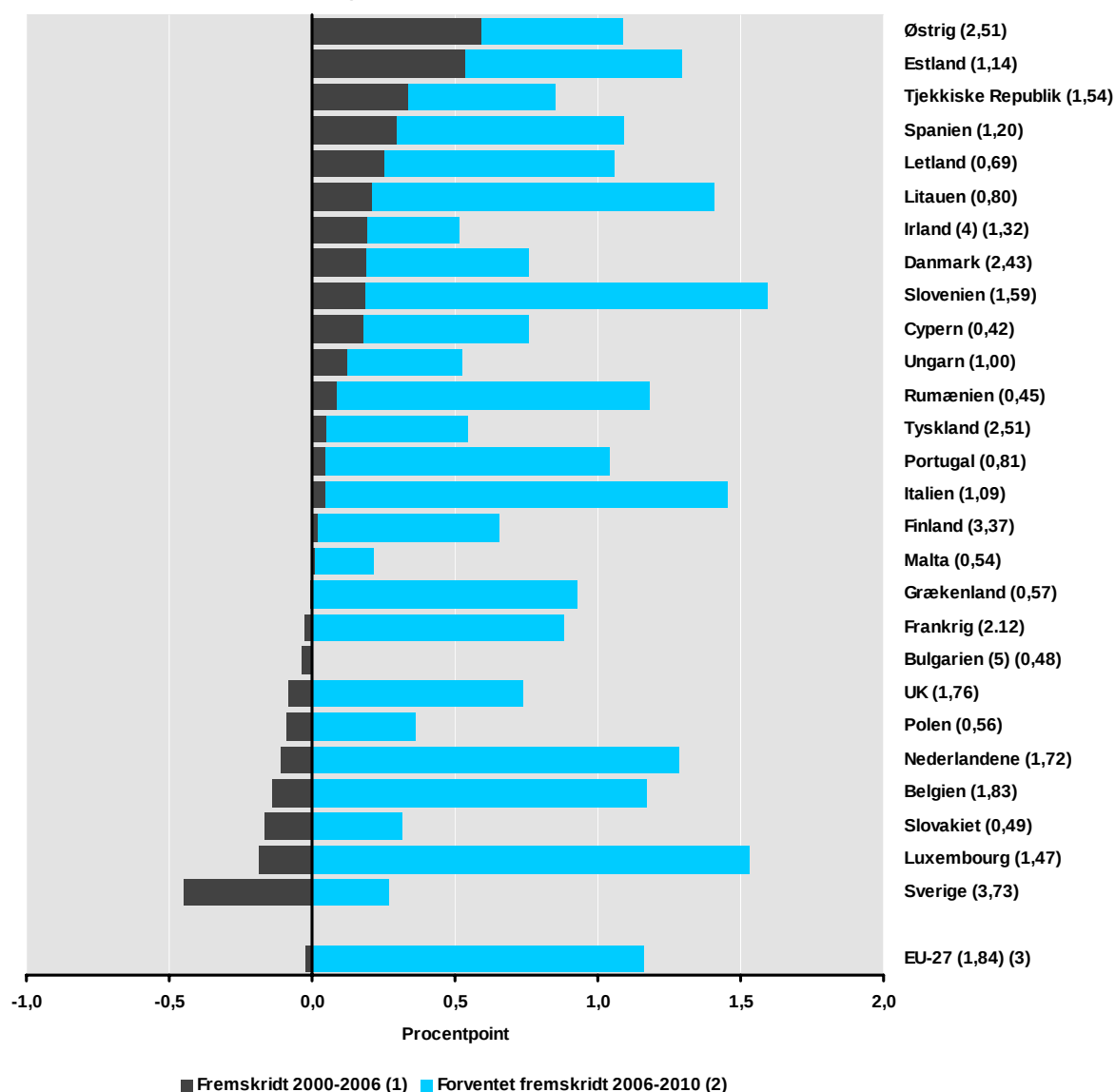
Som i 2005 udgjorde bruttoudgifterne til forskning og udvikling i 2006 1,84 % af BNP i EU27. Siden 2000 har der kun været yderst begrænsede udsving i F&U-intensiteten i EU27: fra 1,79 % i 1996-98 til 1,88 % i 2002. Den stagnerende F&U-intensitet på EU27-niveau maskerer et mere dynamisk og kontrastfyldt billede på medlemsstatsplan.

De mindre F&U-intensive medlemsstater (de nye medlemsstater, Grækenland, Portugal, Italien, Spanien og Irland) har generelt udvist betydelige stigninger i deres respektive F&U-intensitet (disse stigninger er betydelige i nogle medlemsstater, især efter 2003) med Polen, Bulgarien, Slovakiet og Grækenland som tydelige undtagelser, der har et foruroligende efterslæb. Mens det er lettere at øge F&U-intensiteten betydeligt, når man starter fra et meget lavt udgangspunkt, som det typisk har været tilfældet med de nye medlemsstater, eller fra de relativt lave værdier i Irland og Spanien, så viser det dog, at F&U-intensiteten kan øges, selv i situationer med kraftig vækst i BNP.

Blandt de mere F&U-intensive medlemsstater er det kun Østrig og i mindre grad Danmark, det er lykkedes at gøre fremskridt. F&U-intensiteten i Sverige og Finland ligger allerede over 3 %, men er stadig under det mål på 4 %, som landene selv har fastsat.

Der kan derfor kun forventes stigninger i F&U-intensiteten i mindre F&U-intensive medlemsstater. I EU27 drejer fremskridt mod en højere F&U-intensitet sig derfor mest om at indhente et underskud. Fig. 4.2 viser fremskridt i hver medlemsstat i perioden 2000-2006 (grå) sammenholdt med, hvad der er nødvendigt for at nå landets eget mål (blå).

Figur 4.2 F&U-intensitet - fremskridt mod 2010-målene (i procentpoint)
I parentes: F&U-intensitet som % af BNP i 2006 (*)

Kilde: GD Forskning

Data: Eurostat og medlemsstaterne

Bemærkninger: (*) IT, PT, UK: 2005, AT, FI: 2007

(1) IT, PT, UK: 2000-2005, AT, FI: 2000-2007, EL, SE: 2001-2006, HU, MT: 2004-2006.

(2) IT, PT: 2005-2010, UK: 2005-2013, FR: 2006-2012, EL: 2006-2015, AT: 2007-2010, FI: 2007-2011.

(3) EU-27 omfatter ikke BG.

(4) IE: Målet for F&U-intensitet fastsat af GD Forskning.

(5) BG har ikke fastsat et mål for F&U-intensitet.

De mindre F&U-intensive landes indhentning af deres underskud og fremskridtet i Østrig og Danmark har ikke nogen særlig stor indvirkning på det aggregerede tal for EU27's F&U-intensitet på grund af disse landes BNP's begrænsede andel af det samlede BNP for EU27. Derimod er det ikke lykkedes for en blok af gamle medlemsstater – Frankrig, Det Forenede Kongerige, Tyskland og Italien, der tegner sig for en betydelig del af EU's BNP – at øge deres

F&U-intensitet¹⁵. Der er derfor hidtil ikke gjort særlig store fremskridt mod at nå målet med 3 % for EU27. Det skal dog bemærkes at selv hvis alle medlemsstater nåede deres respektive mål i 2010, ville F&U-intensiteten i 2010 være 2,51 % og dermed lavere end målet med 3 % for hele Europa. Med andre ord er de mål, som medlemsstaterne har sat sig, ikke nok til at nå 3 % for hele EU i 2010.

Finansieringskilder

I 2005¹⁶ udgjorde den nationale finansiering af F&U 0,063 % af bruttonationalproduktet, fra erhvervslivet 1 % af BNP, fra udlandet 0,16 % af BNP og fra andre nationale kilder (private, ikke-overskudsgivende virksomheder og finansiering fra højere læreanstalter) 0,04 af BNP. De statistiske data viser ikke opdelingen på offentlig/privat for 'udenlandske' F&U-finansieringskilder, og det er derfor ikke muligt at overvåge fordelingen mellem offentlige og private finansieringskilder.

Siden 2000 har et flertal af medlemsstaterne (17 i alt) øget intensiteten af offentlig, direkte støtte til F&U (offentlig finansiering af F&U som procent af BNP). Det viser deres ønske om at øge den offentlige finansiering af F&U. Denne stigning er især udtalt i de fleste af de medlemsstater, der har et F&U-finansieringsunderslæb. Men der kan også konstateres fremgang i finansieringen af F&U i medlemsstater med mellemstor, stagnerende F&U-intensitet (Frankrig, Belgien, Det Forenede Kongerige og Nederlandene), især i Frankrig. Dette fremskridt mere end opvejes dog af den faldende intensitet i erhvervslivets finansiering af F&U i disse lande.

Intensiteten af erhvervslivets finansiering af F&U (i procent af BNP) er næsten udelukkende steget i medlemsstater, hvor intensiteten i forvejen var meget lav (Estland, Letland, Cypern, Portugal, Ungarn, Den Tjekkiske Republik, Spanien, Slovenien, Litauen og Bulgarien). I lande med stor støtte fra erhvervslivet til F&U såsom Sverige, Finland, Tyskland og Danmark er intensiteten af støtte fra erhvervslivet enten faldet (Sverige) eller stagnerende. Den eneste undtagelse er Østrig. Det samme gælder for lande med gennemsnitlig støtteintensitet (Det Forenede Kongerige, Nederlandene, Belgien, Luxembourg og Frankrig). Ingen af disse medlemsstater har evnet at øge intensiteten af erhvervslivets støtte til F&U. Intensiveringen af erhvervslivets finansiering af F&U i EU er først og fremmest et 'indhentningsfænomen'.

Investeringer fra strukturfondene er medtaget i de relevante statistikker fra Eurostat, og det er vigtigt at bemærke samhørighedspolitikens bidrag til F&U-finansieringsintensiteten i de nye medlemsstater. Det gennemsnitlige bidrag fra strukturfondene for perioden 2004-2006 var 157,4 mio. EUR, hvilket udløste årlige gennemsnitlige nationale investeringer på 69,6 mio. EUR. I perioden 2007-2013 forventes disse investeringer i de ti nye medlemsstater at stige til et årligt gennemsnit på 2,7 mia. EUR (2,9 mia. EUR inkl. Rumænien og Bulgarien).

4.3. Tendenser i forskningspolitikker

De nationale F&U-politikker udviklede sig fortsat i 2007 i et komplekst policy mix. For at afdække de vigtigste drivkræfter bag økonomisk vækst udviklede medlemsstaterne deres policy mix med nye strategier, som går på tværs af de forskellige ministerier, eller ved at

¹⁵ De 11 medlemsstater med høj eller meget høj vækst i F&U-intensitet tegner sig kun for 16 % af EU27's BNP, mens de 16 medlemsstater med begrænset og negative vækst i F&U-intensitet tegner sig for 84 % af EU27's BNP.

¹⁶ Seneste år, hvor data om opdeling af finansieringskilder er tilgængelige.

ændre de institutionelle rammer for F&U-politikken, f.eks. i form af sammenlægninger af ministerier, der arbejder med forskning, uddannelse, beskæftigelse og industri.

Reformerne af F&U-politikker tager næsten udelukkende udgangspunkt i nationale sammenhænge. Men da der i stigende grad er en indbyrdes sammenhæng mellem F&U-systemerne, er det vigtigt, at der i de nationale politikere udtrykkeligt tages hensyn til det europæiske perspektiv i deres politikker for at udnytte fordelene ved synergi og spill over-dynamik. Derved bliver de nationale systemer mere effektive og yder i forbindelse med initiativet om det europæiske forskningsrum et betydeligt bidrag til udviklingen af EU's forskningssystem som en helhed, der skal være konkurrencedygtig på den globale scene. Kommissionen lægger i sin strategirapport for 2007 stor vægt på den europæiske dimension af de forskningsaktiviteter, der gennemføres på nationalt plan. Medlemsstaterne forventes i deres nationale reformprogrammer at gøre rede for, hvordan deres strategier bidrager til opbygningen af det europæiske forskningsrum.

Medlemsstaterne koncentrerer sig især om at højne kvaliteten af offentlig forskning. I denne sammenhæng er en institutionel omstrukturering af forskningsenhederne en løbende proces i flere medlemsstater, ofte drevet af behovet for at sikre, at offentlig forskning i de respektive lande opfylder de højeste standarder på verdensplan.

For at fremme private F&U-investeringer er skattelettelser til erhvervslivets F&U stadig et vigtigt instrument for regeringerne. I de seneste år har en lang række EU-medlemsstater indført skattelettelser, mens andre har styrket de allerede eksisterende ordninger. For medlemsstater, som endnu ikke har sådanne ordninger – Tyskland, Finland og Sverige – vil det være yderst relevant at indføre dem for at fremme F&U i SMV og skabe samarbejde mellem offentlig forskning og erhvervslivet. Frankrig, Belgien, Nederlandene og Spanien har indført skattemæssige incitamenter for F&U i form af reduktion af socialbidrag.

I samme sammenhæng kan der konstateres en klar indvirkning fra Samhørighedsfondens stigende bidrag til finansieringen af F&U, især i nogle af de nye medlemsstater. Effektiv udnyttelse af strukturmidler til forskning og innovation er en vigtig mulighed for mange lande, hvor finansieringsniveauet fortsat er lavt.

5. FREMTIDSUDSIGTER

Alle disse resultater danner baggrund for aktiviteterne i 2008, det andet år med FP7 og et år, hvor videreudviklingen af det europæiske forskningsrum for alvor vil tage fart.

Grønbogen om det europæiske forskningsrum førte til udviklingen af tre initiativer på området, som vil blive fremsat i løbet af 2008, og under det slovenske EU-formandskab vil "Ljubljana-processen" blive iværksat. Formålet med denne proces er at skabe en langsigtet vision for det europæiske forskningsrum i partnerskab med medlemsstaterne og Europa-Kommissionen og med bred støtte fra interessenter og borgere.

6. ANDRE INFORMATIONSKILDER

Flere oplysninger kan fås i Kommissionens arbejdsdokument, der ledsager denne rapport. Desuden er følgende informationskilder offentligt tilgængelige:

- De årlige overvågningsrapporter for rammeprogrammet og særprogrammerne, som giver et koncist, uafhængigt resumé af fremskridt med og kvaliteten af de foranstaltninger, der træffes for at gennemføre programmerne.
- Femårige evalueringsrapporter om gennemførelsen og resultaterne af Fællesskabets forskningsaktiviteter i de fem foregående år.
- Rapporter, der offentliggøres hvert år, med hovedtal og et sæt indikatorer for Europas position inden for videnskab, teknologi og innovation.
- Statistik om videnskab og teknologi i Europa (Eurostat): Statistik om F&U-budgetter, F&U-udgifter, F&U-medarbejdere og -patenter i medlemsstaterne, fordelt på de enkelte regioner.
- Undersøgelser og analyser, der offentliggøres i forbindelse med Fællesskabets FTU-programmer og beskriver forskellige FTU-områder.

De fleste af disse dokumenter kan hentes eller bestilles på Kommissionens websteder:

- Internetportalen til EU: http://europa.eu/index_en.htm
- CORDIS-webstedet med omfattende information om FTU-rammeprogrammet: <http://cordis.europa.eu>
- CORDIS-webstedet med information om ERAwatch: <http://cordis.europa.eu/erawatch/>
- Websted for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Forskning: http://ec.europa.eu/dgs/research/index_en.html
- Websted for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Informationssamfundet: http://ec.europa.eu/dgs/information_society/index_en.htm
- Websted for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Erhverv: http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm
- Websted for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Energi og Transport: http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.html
- Det Fælles Forskningscenters (FFC) websted: <http://www.jrc.ec.europa.eu>
- Eurostat's websted: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>